

21. marec 2021 - 5. postna - tiha nedelja

(Jer 31,31-34) TUKAJ

Dokler ni stopila v veljavo liturgična reforma II. vatikanskega koncila, se je 5. postna nedelja imenovala "Dominica Passionis", kar pomeni "Nedelja trpljenja" in smo jo v slovenščini zelo posrečeno imenovali "Tiha nedelja". Liturgična reforma ji je ta naziv odvzela in ga dala naslednji nedelji, ki se je do tedaj uradno imenovala "Dominica in Palmis", ker pa pri nas palme ne rastejo, smo jo posrečeno poimenovali "Cvetna nedelja". Vendar urejevalci bogoslužja niso bili čisto dosledni, saj so pri tem, da so 5. postni nedelji pri imenu vzeli oznako trpljenja, vendarle pri nedeljski maši in tednu, ki ji sledi, ohranili "hvalospev trpljenja" in ji s tem priznali neko posebno mesto v postnem bogoslužju. Slovenski urejevalci bogoslužnih knjig so tukaj ubrali svojo pot: cvetna nedelja je ostala cvetna, 5. postni pa so dodali še stari naziv "tiha".

Pri starozaveznem berilu se na tiho nedeljo srečujemo s prerokom Jeremijo. Jeremija je bil iz duhovniške družine, po rodu iz Anatóta, mesteca blizu Jeruzalema. Za preroka je bil poklican, kot sam pravi: »v dneh Judovega kralja Jošija, Amónovega sina, v trinajstem letu njegovega vladanja,« (1,2), torej leta 626 pred Kr., ko je bil še »deček« (1,6), potemtakem je bil rojen med leti 650-645 pred Kr. Nedeljsko berilo je odlomek iz tistega dela njegove knjige, ki ga včasih imenujemo *Knjiga tolažbe* (pogl. 30 in 31), ki ga pa ne smemo zamenjevati z istoimenskim drugim delom Izijeve knjige. Besede odrešenja v tem delu Jeremijeve knjige so bile v začetku namenjene samo prebivalcem uničenega severnega kraljestva (Samarija) leta 722/721 pred Kr., katerega prebivalci so bili delno odvedeni v izgnanstvo pod asirskim kraljem Sargonom II. Šele kasneje so jih razširili tudi na babilonske izgnance po padcu Jeruzalema leta 586 pred Kr., saj so medtem Babilonci zavzeli Asirijo in je njena prestolnica Ninive padla leta 612. Jeremija je torej doživljal verjetno najbolj dramatično razdobje izvoljenega ljudstva, padec "Izraela" (Samarija) in Juda (Jeruzalem), saj ga je po letu 587 pred Kr. (tik pred dokončnim padcem Jeruzalema) politična stranka, ki se je hotela izseliti, proti njegovi volji odvedla s seboj v Egipt, kjer se za njim izgubi vsaka sled in je neznano tudi leto njegove smrti.

Jeremijevo odrešilno sporočilo tistim, ki so nosili posledice padca tako "Izraela" kot "Juda", se začneja z besedami, ki so zanj značilne: »Glej, pridejo dnevi...« Ta uvodna formula označuje pri njem vedno pričakovanje nekih nepričakovanih dogodkov. Nepričakovani

dogodek v tem primeru je Božja volja, da sklene z izvoljenim ljudstvom "novo zavezo", ki jo označi kot nekaj drugačnega, kot je bila sinajska zaveza, ki so jo s svojo nezvestobo prelomili. Hebrejski izraz za zavezo (*berít*) označuje namreč družbeno in pravno jedro neke pogodbe; njena sklenitev je odnos, ki nastane med sklenilci. Pogodba je lahko sklenjena enostransko (na primer prisega, kjer je Bog samo priča za tisto, kar prisežnik zatrjuje), lahko pa je sklenjena dvostransko med dvema enakovrednima partnerjema. Zaveza z Bogom torej ne more biti dvostranska, saj si partnerja nista enakovredna. Pri zavezi s starozaveznim izvoljenim ljudstvom samo Bog prevzema neke dolžnosti, narodu pa ne nalaga nič novega: odnos ljudstva do Boga je že določen z dejstvom, da je on Stvarnik, ljudstvo pa ustvarjena stvar.

Jeremijeva *Knjiga tolažbe* je bila prvotno namenjena izgnancem iz severnega kraljestva (Samarija, "Izrael"), ki pa so se hitro zlili z ljudstvi, med katerimi so se znašli. Toda Jahvéjeve besede, ki jih je oblikoval Jeremija, niso ostale prazne. Obljube tega besedila so bile hitro razširjene tudi na "Judovo hišo" (Jeruzalem, južno kraljestvo) in ti izseljenci so zares dobili z dekretom perzijskega kralja Kira (539 pred Kr.) možnost, da se vrnejo domov, kjer bodo sicer kot politično nepomemben narodič ostali nosilci obljube prihodnjega Odrešenika in bodo Gospoda »poznali vsi, od najmanjšega do največjega med njimi« (31,34).

Ima to kakšen pomen za nas tukaj in danes? Iz naroda, ki je bil pred vojsko in med vojsko še večinsko krščanski, nas je komunistično nasilje preoblikovalo v skupino, za katero bi določeni krogi najraje videli, da bi izginila in si zato tudi prizadevajo. Toda ves povojni čas, posebno pa čas samostojne Slovenije je pokazal, da so načela krščanske morale edina, ki lahko narodu omogočajo dostojno življenje, pa če jih tudi imenujejo le "človekove pravice". Zadnje leto je pokazalo, da tistim, ki si te pravice laste, drugim pa jih odrekajo, ne ostane več nobeno drugo sredstvo kot laž in obrekovanje. Naša naloga je podpirati uresničevanje krščanskih načel z vsemi možnimi sredstvi, predvsem pa z zgledom in molitvijo.